

13 juni 2008

PERSBERICHT: 10 JAAR NA GEDRAGSCODE OPNIEUW EU-INITIATIEF INZAKE WAPENHANDEL OP TIL

In juni 1998 nam de Europese Raad 'de gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer' aan. Die gedragscode is een van de belangrijkste instrumenten om de aanpak van wapenhandel in de EU-landen te harmoniseren. De gedragscode legt acht criteria vast waarmee overheden moeten rekening houden bij het al dan niet toestaan van een wapenexport, bijvoorbeeld wapenembargo's, mensenrechten, regionale stabiliteit, enz. De gedragscode is een politieke afspraak, geen Europese wetgeving.

Tien jaar na het tot stand komen van die gedragscode, beweegt op het Europese niveau weer heel wat inzake wapenhandel. Met name de discussie over het zogenaamde Europese defensiepakket doet stof opwaaien. In die discussie werd ook het **Vlaams Vredesinstituut** gehoord tijdens een hoorzitting in het Europees Parlement.

Het Europese defensiepakket

De Europese Commissie heeft in december 2007 voorstellen gelanceerd met als doel de Europese defensiemarkt te harmoniseren en te liberaliseren. De doelstelling is een nieuw wettelijk kader te creëren voor de handel in militair materieel binnen de EU, en voor overheidsopdrachten inzake veiligheids- en defensieproducten. De voorstellen van de Commissie werden verzameld in het zogenaamde Europese defensiepakket. Vooral het voorstel inzake intracommunautaire handel in militaire goederen kan belangrijke gevolgen hebben voor het Vlaamse beleid inzake wapenhandel.

De 'Richtlijn betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Europese Gemeenschap' beoogt een liberalisering van de handel in militaire goederen binnen de EU. Intracommunautaire handel in wapens wordt niet vrij gemaakt, maar het vergunningssysteem wordt versoepeld waardoor de administratieve last zowel voor de overheid als voor de defensie-industrie aanzienlijk zal verminderen. Dit betekent dat ook de nationale controle op het al dan niet toestaan van wapentransfers binnen de Europese Unie minder strikt wordt. Samengevat stelt de Commissie voor om het huidige systeem van individuele vergunningen, waardoor voor elke transactie een vergunning moet aangevraagd worden, te vervangen door een systeem van algemene en globale vergunningen, waardoor verschillende transacties gedekt kunnen worden door eenzelfde vergunning. De uitvoer van militaire goederen naar landen buiten de Europese Unie valt niet onder deze richtlijn. Op deze uitvoer blijft de nationale wetgeving met individuele vergunningplicht van toepassing.

Nood aan harmonisering

Een liberalisering van de wapenhandel binnen de EU kan niet losgekoppeld worden van een gemeenschappelijk beleid inzake controle op wapenexport naar derde landen. *"Als wapentransfers binnen de EU vrijer worden, moeten in alle lidstaten dezelfde regels gelden voor uitvoer naar landen buiten de Unie. Enkel een eenvormige en consequente toepassing van de gedragscode kan een antwoord bieden op de risico's van internationale wapenhandel voor vrede en veiligheid. Bovendien leiden uiteenlopende interpretaties en toepassingen van de gedragscode onvermijdelijk tot een verstoring van de markt en ongelijke concurrentieposities."* aldus Tomas Baum, directeur van het Vlaams Vredesinstituut.

De voorstellen van de Commissie worden momenteel voorgelegd aan de Raad en het Europees Parlement. Op de tiende verjaardag van de Europese gedragscode is een fundamenteel debat over de visie op het toekomstig Europees beleid inzake de Europese defensiemarkt en wapenhandel dan ook opnieuw brandend actueel.

Meer informatie

Achtergrondnota '[Het Europees Defensiepakket: naar een liberalisering en harmonisering van de Europese defensiemarkt](#)'

Onderzoeksrapport '[Het Vlaams wapenexportbeleid: een analyse van de juridische context](#)', p.34-47

www.vlaamsvredesinstituut.eu